

Rakkaus ja arviointi

JOHDANTO

“Älä tuomitse, ettei sinua tuomittaisi!” on lausahdus, jonka voi usein kuulla eri ns. kristillisistä uskonnustilanteista tulevien ihmisten parissa. Jokaisen on itse seisottava Jumalan edessä ja tehtävä tili elämästään, eikä kukaan muu voi eikä saa ilmaista objektiivista mielipidettä toisen ihmisen elämästä ja teoista – ei varsinkaan pelastusta koskevista kysymyksissä. Muiden ihmisten elämä, ja erityisesti uskonelämä, nähdään usein jokaisen henkilökohtaisena asiana: asiana, joka on ulkopuolisille enemmän tai vähemmän tabu. Kaikenlainen kritiikki tulkitaan helposti tuomitsemiseksi ja epäsuvaitsevuuudeksi, tämän jokaisen niin sanottuun henkilökohtaiseen, pyhään alueeseen kohdistetuksi väkivallaksi. Eri uskonnustien edustamien opetusten ja mielipiteiden arvosteluun suhtaudutaan samalla tavalla, sillä jos tietyn uskonnollisen ryhmittymän mielipide tai oppi on mielestäni virheellinen, on johtopäätökseni auttamattomasti, että kyseessä oleva ryhmä on väärällä tiellä. **Näillä sivuilla haluamme perehtyä kysymykseen, miten väite “en voi enkä saa arvioida toista ihmistä” on nähtävä kristinuskon opin ja elämän valossa.**

ARVIOINNIN JA TUOMITSEMISEN VÄLINEN ERO

Arviointi ja terve arvostelu tulkitaan usein tuomitsemisena. Näiden kahden käsitteen välillä on kuitenkin **tärkeä ero**. Arvostelu ja arviointi eivät välttämättä ole jotain negatiivista, siinä missä sillä ilmaistaan yksinkertaisesti kannanottoa: hyvän ja pahan, oikean ja väärän nimeämistä. Arviointi on raamatullisten periaatteiden käytäntöön laittamista konkreettisissa tilanteissa. Arviointi tai arvostelu on tarpeellista niin maallisen kuin hengellisenkin elämän arkipäivässä. Siinä missä tuomitseminen kielii jo negatiivisesta asenteesta, arviointi puolestaan syntyy rakkaudesta totuuteen ja on näin ollen ensimmäinen askel toisen ihmisen auttamisessa. Jos motivaatio auttaa puuttuu, voi oikeutettukin ja itsessään täysin oikea arviointi kuitenkin muuttua sydämettömäksi, armottomaksi tuomitsemiseksi. Useat raamatunkohdat (esim. Matteus 9:9-13, Luukas 18:9-14) puhuvat tällaista omavanhurskasta, fariseusmaista suhtautumista vastaan. Seuraavassa, valitettavan useasti väärinymmärrettyssä varoituksessa **Jeesus torjuu juuri tämänkaltaisen rakkaudettoman suhtautumisen;**

“Älkää tuomitko, ettei teitä tuomittaisi. Niin kuin te tuomitsette, niin tullaan teidät tuomitsemaan, ja niin kuin te mittaatte, niin tullaan teille mittaamaan. Kuinka näet roskan veljesi silmässä, mutta et huomaa, että omassa silmässäsi on hirsi? Kuinka voit sanoa veljellesi: 'Annapa kun otan roskan silmästäsi', kun omassa silmässäsi on hirsi? Sinä tekopyhä! Ota ensin hirsi omasta silmästäsi, vasta sitten näet ottaa roskan veljesi silmästä.” (Matteus 7:1-5)

Oleellista tässä varoituksessa on, että se on osoitettu ylpeälle, tekopyhälle ihmiselle, joka itseriittoisena painottaa muiden ihmisten syntejä haluamatta nähdä omiaan. **Jeesus ei halunnut kieltää tikun poistamista veljen silmästä**, vaan hän kritisoi fariseusten väärää, rakkaudetonta asennetta. Jeesuksen keskeinen ajatus on, että meidän on nähtävä omat syntimme vakavammin kuin muiden. Tämä tarkoittaa itsekriittistä suhtautumista ja synneistä luopumista. Vain silloin kykenemme auttamaan myös muita. “Kuinka näet roskan veljesi silmässä, mutta et huomaa, että omassa silmässäsi on hirsi?” Itse asiassa tässä raamatunkohdassa käytetty vertauskuva (=roska silmässä) ei edes sovi yleisesti levinneeseen tulkintaan, jonka mukaan ihmisten on “pidettävä näppinsä erossa” muiden ihmisten silmissä olevista tikuista.

Tikku on rasite silmässä kuin silmässä! Yllä siteeratun rinnakkaiskohta on Luukkaan evankeliumissa (Luukas 6:37-42). Tämän raamatunkohdan kautta tulee vielä selvemmin ilmi, että **Jeesus halusi vertauskuvallaan puhua rakkaudetonta tuomitsemista vastaan;**

“Älkää tuomitko, niin ei teitäkään tuomita; älkää kadotustuomiota lausutko, niin ei teillekään kadotustuomiota lausuta. Antakaa anteeksi, niin teillekin anteeksi annetaan.”

Useat vertauskuvat (esim. Matteus 7:6,15-23 ja Luukas 6:43-46) puolestaan **kehoittavat tervejärkiseen kritiikkiin ja arviointiin;** kysymään “Kuka on arvollinen saamaan helmemme?” ja “Kuka ei pääse sisälle Jumalan valtakuntaan?” Jeesus sanoo, että tunnemme väärät profeetat heidän hedelmistään. Näin ollen Jeesus ei selvästikään halunnut torjua kritisoimista ja arviointia.

ARVIOINNIN TÄRKEYS SUHTEESSA JUMALAAAN

Tässä synnin kautta vääristyneessä maailmassa ei ole mitään tai ketään, johon voisi luottaa koettelematta (2. Korinttolaiskirje 11:14-15). **Jumala on** kuitenkin suuresta rakkaudestaan ja armostaan **ilmoittanut itsensä: näyttänyt tien ja mahdollistanut tuon tien kulkemisen. Jumala on paljastanut pahuuden ja synnin (Johannes 15:22-24).**

“Niin Jeesus sanoi niille juutalaisille, jotka uskoivat häneen; “Jos te pysytte minun sanassani, niin te totisesti olette minun opetuslapsiani; ja te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi”.” (Johannes 8:31-32)

“Te olette minun ystäväni, jos teette mitä minä käsken teidän tehdä. En minä enää sano teitä palveliojoiiksi, sillä palvelija ei tiedä mitä hänen Herransa tekee; vaan ystäviksi minä sanon teitä, sillä minä olen ilmoittanut teille kaikki, mitä minä olen kuullut isältäni.” (Johannes 15:14-15)

Elämä Jumalan kanssa on mahdollista vain, jos hyväksymme ja otamme vastaan tämän armon suostuen elämään totuudessa, jonka Jumala on antanut perustukseksi (Roomalaiskirje 12:1-2). **Totuuden löytäminen ja sen mukaan eläminen on elintärkeää, kuten myös pahuuden paljastaminen** ja etäisyyden otto vääryyteen. Joka ei toimi näin, saattaa eksyä ikuisen elämän tieltä.

“Menkää ahtaasta portista sisälle. Sillä se portti on avara ja tie laeva, joka vie kadotukseen, ja monta on, jotka siitä sisälle menevät; mutta se portti on ahdas ja tie kaita, joka vie elämään, ja harvat ovat ne, jotka sen löytävät.” (Matteus 7:13-14)

“Mutta tulee aika ja on jo, jolloin totiset rukoilijat rukoilevat Isää hengessä ja totuudessa; sillä senkaltaisia rukoilijoita myös Isä tahtoo. Jumala on Henki; ja jotka häntä rukoilevat, niiden tulee rukoilla hengessä ja totuudessa.” (Johannes 4:23-24)

Ottakaa vaari itsestänne, ettette menetä sitä, minkä olemme työllämme aikaansaaneet, vaan että saatte täyden palkan. Kuka ikinä menee edemmäksi eikä pysy Kristuksen opissa, hänellä ei ole Jumalaa; joka siinä pysyy, hänellä on sekä Isä että Poika. (2. Johannes 8-9)

Kuvittele, että haluat valmistaa sieniä päivälliseksi. Etkö ensinnä tarkistaisi kaikkien löytämiesi sienten syömäkelpoisuutta? **Onko kevytkenkäisyys ja sokea luottamus mahdollisempi Jumalaa koskevissa kysymyksissä?** Toisen osapuolen täytyy olla väärässä, kun kaksi ihmistä sanoo keskenään ristiriitaiset näkemykset. Toinen sanoo, että Jumala luo tietyt ihmiset helvettiä varten, ja toisen mielestä kyse on ihmisen vapaasta valinnasta; toinen uskoo Pyhän Hengen olevan persoona ja toinen ei; toinen uskoo helvetin olemassaoloon ja toinen ei; toinen

väittää, että ihminen on syntymästään saakka paha, ja toisen mielestä se ei pidä paikkaansa. Voisimme löytää eri "kristittyjen" ryhmien opeista pitkän listan muita esimerkkejä. Nämä eivät ole pelkkiä abstrakteja teologisia kiistanaiheita vaan kysymyksiä ja vastauksia, joilla on perustavanlaatuinen vaikutus käytännön elämäämme.

Eikö kannanotto näihin kysymyksiin ole välttämättömyys jokaiselle, joka rehellisin mielin etsii totuutta kysyen itseltään, millainen Jumala on, miten elää Jumalan tahdon mukaan, mitä puhdas usko ja rakkaus tarkoittaa? **Raamattu vastaa lukemattomilla kehoituksilla koettelemaan ja arvioimaan kaiken ja jokaisen.**

... ennen te olitte pimeys, mutta nyt te olette valkeus Herrassa. Vaeltakaa valkeuden lapsina -sillä kaikkalainen hyvyys ja vanhurskaus ja totuus on valkeuden hedelmä- ja tutkikaa, mikä on otollista Herralle; älköönkä teillä olko mitään osallisuutta pimeyden hedelmättömiin tekoihin, vaan päivastoin nuhdelkaakin niistä. (Efesolaiskirje 5:8-11)

Henkeä älkää sammuttako, profetoimista älkää halveksuko, mutta koetelkaa kaikki, pitäkää se, mikä hyvää on; karttakaa kaikenkaltaista paha. (1.Tessalonikalaiskirje 5:19-22)

"Kavahtakaa vääriä profeettoja, jotka tulevat teidän luoksenne lammastenvaatteissa, mutta sisältä he ovat raatelevaisia susia. Heidän hedelmistään te tunnette heidät. Eihän orjantappuroista koota viinirypäleitä eikä ohdakkeista viikunoita? Näin jokainen hyvä puu tekee hyviä hedelmiä, mutta huono puu tekee pahoja hedelmiä. Ei saata hyvä puu kasvaa pahoja hedelmiä eikä huono puu kasvaa hyviä hedelmiä. Jokainen puu, joka ei tee hyvää hedelmää, hakataan pois ja heitetään tuleen. Niin te siis tunnette heidät heidän hedelmistään." (Matteus 7:15-20)

ARVIONTI SEURAKUNTAELÄMÄSSÄ

Arviointi on rakkautta. Antaaksemme toiselle ihmiselle juuri sitä, mitä hän Jumalan silmissä ehdottomasti tarvitsee, on meidän hänen elämänsä ja tekojensa perusteella kyettävä muodostamaan käsitys hänen suhteestaan (ja puutteista hänen suhteessaan) Jumalaan. Valtaosa ihmisistä on kuitenkin ylpeitä ja ottaa kritiikin hyvin henkilökohtaisesti vastaten luokkaantumalla. Mahdollisten konfliktien välttäminen vaikenemalla toisen virheistä on tietenkin helpompaa kuin asettaa kyseessä oleva sisar tai veli kasvotusten syntiensä kanssa kehoittaen häntä parannukseen ja muutokseen. **Tämän helpomman tien valitseminen sai aikaan silmäänpistäviä muutoksia ensimmäisen vuosisadan seurakunnassa:**

- **Kristityt sulkivat elämänsä veljiltään:** avoimuudesta, veljellisestä lähestymisestä ja veljesrakkaudesta tuli luonnotonta, eikä kukaan voinut olla enää varma, minkälainen toisen suhde Jumalaan todellisuudessa on.
- Siinä missä **kehoitus ja seurakuntakuri haihtui silminnähtävästi**, vajosi pyhityksestä kamppailun taso yhä syvemmälle. "Pikkusynnit" jäivät salaan, ja seurakunta tarttui kovimmin ottein usein vain ilmiselviin ja hyvin raskaisiin rikkomuksiin.
- **Tarpeellisen tuen puute** sekä puutteet rohkaisemisessa, kehoittamisessa ja nuhtelemisessa sekä valmiudessa erottaa kirkosta ne, jotka olivat tulleet synneissään kovasydämisiksi, antoivat hyvän kasvun alustan salatuille synneille. Näennäiskristillinen elämä tuli kirkossa mahdolliseksi, eli seurakunta sekoittui ei-uskovien kanssa.
- **Aktiiviset, organisoimiskykyiset** ja sen kautta hyvän ensivaikutelman antavat **persoonat saivat paljon vaikutusvaltaa**, saavuttaen seurakunnissa johtajan roolin ilman, että heidän päätöksiään ja toimintaansa syvemmin valvottiin tai ylipäätänsä pystyttiin valvomaan.

- **Näiden seikkojen seurauksena kristinuskko avasi ovensa harhaopeille ja vääristyneille mielikuville Jumalasta. Seurakunta lakkasi olemasta esimerkki, joka on tuomiona maailmalle ja kutsuu ihmisiä elämään.**

Olemalla etukäteen tietoinen näistä vaaroista **Raamattu motivoi meitä kantamaan vastuuta sisaristamme ja veljistämme, kehoittamaan ja rohkaisemaan heitä.** Näin on mahdollista ylläpitää rakkautta, kuria ja puhtautta Jumalan tahdon mukaisissa seurakunnissa.

Katsokaa, veljet, ettei vain kenelläkään teistä ole paha, epäuskoinen sydän, niin että hän luopuu elävästä Jumalasta, vaan kehoittakaa toisianne joka päivä, niin kauan kuin sanotaan: "tänä päivänä", ettei teistä kukaan synnin peittämänä paatuisi... (Heprealaiskirje 3:12-13)

"Mutta jos veljesi rikkoo sinua vastaan, niin mene ja nuhtele häntä kahdenkesken; jos hän sinua kuulee, niin olet voittanut veljesi. Mutta jos hän ei sinua kuule, niin ota vielä yksi tai kaksi kanssasi, 'että jokainen asia vahvistettaisiin kahden tai kolmen todistajan sanalla'. Mutta jos hän ei kuule heitä, niin ilmoita seurakunnalle. Mutta jos hän ei seurakuntaakaan kuule, niin olkoon hän sinulle, niinkuin olisi pakana ja publikaani." (Matteus 18:15-17)

Vaan minä kirjoitin teille, että jos joku, jota kutsutaan veljeksi, on huorintekijä tai ahne tai epäjumalanpalvelija tai pilkkaaja tai juomari tai anastaja, te ette seurustelisi ettekä söisikään semmoisen kanssa. Sillä onko minun asiani tuomita niitä, jotka ovat ulkopuolella? Ettekö tekin tuomitse vain niitä, jotka ovat sisäpuolella? Mutta ulkopuolella olevat tuomitsee Jumala. "Poistakaa keskuudestanne se, joka on paha." (Korinttolaiskirje 5:11-13)

Tärkeän kutsun kehoittamaan veljiämme ohella on Raamatussa lukuisia esimerkkejä siitä, miten **kristityt valvoivat kirkkoa ja sen oppia** - "totuuden pylvästä ja perustusta" (2.Timoteus 3:15).

Rakkaani, älkää jokaista henkeä uskoko, vaan koetelkaa henget, ovatko ne Jumalasta; sillä monta väärää profeettaa on lähtenyt maailmaan. Tästä te tunnette Jumalan Hengen: jokainen henki, joka tunnustaa Jeesuksen Kristukseksi, lihaan tulleeeksi, on Jumalasta; ja yksikään henki, joka ei tunnusta Jeesusta, ei ole Jumalasta; se on antikristuksen henki, jonka olette kuulleet olevan tulossa, ja se on jo nyt maailmassa. Lapsukaiset, te olette Jumalasta ja olette voittaneet heidät; sillä hän, joka teissä on, on suurempi kuin se, joka on maailmassa. He ovat maailmasta; sentähden he puhuvat, niinkuin maailma puhuu, ja maailma kuulee heitä. Me olemme Jumalasta. Joka tuntee Jumalan, se kuulee meitä; joka ei ole Jumalasta, se ei kuule meitä. Siitä me tunnemme totuuden hengen ja eksytyksen hengen. (1. Johannes 4:1-6)

"Minä tiedän sinun tekosi ja vaivannäkösi ja kärsivällisyytesi, ja ettet voi pahoja sietää; sinä olet koetellut niitä, jotka sanovat itseänsä apostoleiksi, eivätkä ole, ja olet havainnut heidät valhettelijoiksi..." (Ilmestykirja 2:2)

Seuraavasta jakeesta käy hyvin ilmi, että **arvioinnilla oli korvaamaton rooli raamatullisissa, kristillisissä seurakunnissa, kun kristityt tutustuivat uusiin ihmisiin ja auttoivat heitä tekemään parannuksen:**

Mutta jos kaikki profetoisivat ja joku uskosta tai opetuksesta osaton tulisi sisään, niin kaikki paljastaisivat hänet ja kaikki langettaisivat hänestä tuomion, hänen sydämensä salaisuudet tulisivat ilmi, ja niin hän kasvoilleen langeten rukoilisi Jumalaa ja julistaisi, että Jumala totisesti on teissä. (1.Korinttolaiskirje 14:24-25)

Myös Jeesus sanoi useamman kerran hyvin selkeästi, mitkä seikat estivät ihmisiä tulemasta hänen luokseen (esim. Matteus 23: 37- 54 ja 19:16-22). Jos haluamme toisten löytävän hänen luokseen, **meidän on noudatettava Jeesuksen esimerkkiä**, vaikka se toisinaan toisikin mukanaan konflikteja ja torjuntaa (2. Timoteus 4:14-15).

Kaikkien näiden esimerkkien kautta voimme nähdä, että **arviointi ei todellakaan ole itsessään negatiivinen käsite. Päinvastoin: se on tärkeä perusta kristilliselle rakkaudelle totuutta, uskonveljiä ja kaikkia ihmisiä kohtaan.**